

OKOLJEVARSTVENA POLITIKA UIAA

1. To poročilo podaja pregled najpomembnejših naravovarstvenih problemov, ki zadevajo obiskovalce gora. Upošteva učinke, ki jih ima gornišтво na okolje, in tudi skrb, za katero UIAA upa, da jo bodo obiskovalci gora posvetili ohranjanju gorskega okolja.
2. Upamo, da bo to poročilo pomagalo članom zveze promovirati tiste gorniške aktivnosti, ki upoštevajo varovanje okolja in da bo obenem oskrbelo združenja oziroma društva s smernicami pri njihovih prizadevanjih, da bi visokogorska skalna in previsna ter hribovita območja obranili pred škodljivimi vplivi.

VREDNOTE

3. Za delovanje UIAA je bistveno prepričanje, da možnost za kvarjanje z gorništvom od hoje na visoke, oddaljene vrhove do plezanja po stenah kanjonov in obalnih čeri ter plezanja po umetnih stenah mnogim ljudem zelo veliko pomeni. Človek potrebuje prost dostop do plezalnih poti, prav tako kot potrebuje prost dostop do zemlje in voda, da bi lahko užival v lepotah narave, kot so ugotavljali na Svetovnem kongresu za varovanje okolja leta 1996. Pri planinarjenju zadovoljujemo tudi potrebo po novih doživetjih, razgibanju telesa in duha ter željo po druženju. Podpora prizadevanjem, da bi širša skupnost spoznala in sprejela pomen planinarjenja, je pomembna izhodiščna točka pri doseganju širših naravovarstvenih ciljev UIAA.
4. UIAA se zaveda izjemnega pomena gorskih območij kot zakladnice raznolikosti žive narave ter naravnih pojavov, povezanih z geološkimi posebnostmi in podnebjem; poleg tega so v gorskih predelih tudi nekatere najlepše in najmirnejše pokrajine sveta. Gorske pokrajine so različne, od težko dostopnih, divjih in neokrnjenih do naseljenih območij, ki pa pogosto hranijo pomembno kulturno dediščino. UIAA ugotavlja, da so ekosistemi teh pokrajin dostikrat tako občutljivi, da jih mimogrede poškodujemo.
5. UIAA se zaveda pomena gorá kot življenjsko pomembnih virov za celotno človeštvo. Med temi so nadvse pomembne zaloge čiste vode v potokih in rekah, ki pritekajo z gora. Gorska področja so tudi področja gozdov in vsega, kar nam gozdovi dajejo, tam so tudi njive in pašniki, tu najdemo minerale in vire energije. UIAA priznava potrebo po pridobivanju teh dobrin, zaveda pa se, da jih je treba pridobivati na načine, ki ne ogrožajo okoljske kakovosti gorskih območij.
6. UIAA pozdravlja dejstvo, da prav visokogorska lega marsikje igra odločilno vlogo pri nastajanju in razvoju določenih gospodarskih panog in je pomembna za turizem ter da v gorskih predelih izdelujejo za te kraje značilne izdelke in meni, da je potrebno ohraniti specifične načine obdelovanja zemlje. UIAA si prizadeva zagotoviti, da bi aktivnosti planincev pomagale podpirati lokalne skupnosti na način, ki bo ugoden za tamkajšnje prebivalce in pravičen do planincev.

VPLIVI

7. UIAA meni, naj bi se planinci zavedali posledic naslednjih vrst škodljivih vplivov na gorska področja, ker so ti lahko velikega pomena za uživanje v planinarjenju in možnosti planincev za njihovo udejstvovanje:
8. *Izguba biološke mnogovrstnosti zaradi uničevanja gozdov, pretirane paše ali pretiranega požiganja.* Ti posegi lahko močno vplivajo na rastlinsko odedo in bogastvo živalskih vrst ter povzročajo erozijsko odnašanje prsti in vegetacije. Zmanjša se divjina in neokrnjenost gorskih področij.
9. *Večji ali moteči posegi v pokrajino.* Večji rudniki, hidroelektrarne, vodovodi, ceste, železnice, daljnovodi in telekomunikacijski objekti, oprema na smučiščih in objekti, zlasti tisti v zvezi z naraščajočim razvojem turizma, zbujaajo posebno skrb.
10. *Spremembe podnebja in onesnaževanje, ki ga povzroča kontaminacija zraka ali vode ter moteč hrup motornih vozil in letal.* Na svetu praktično ni več gorskih predelov, za katere bi lahko rekli, da jih onesnaževanje še ni doseglo; ves svet je že prizadet zaradi procesov, ki jih povzročajo klimatske spremembe. Naloga planincev je preudariti, do kakšne mere njihove lastne dejavnosti prispevajo k onesnaževanju in kako lahko v širših družbenih okvirih planinci uporabijo svoj vpliv, da bi svet postal manj onesnažen.
11. *Prekomerno izkoriščanje občutljivih območij.* Preveliko število obiskovalcev, vključno s planinci, vodi v degradacijo nekaterih gorskih območij zaradi pretirane uporabe občutljivih predelov ali zaradi pomanjkanja primernih standardov glede vedenja planincev. Škoda, ki jo povzročajo obiskovalci, je omejena na razmeroma majhna območja v različnih pogorjih in je zanemarljivega pomena v primerjavi s škodo, ki jo povzročajo prej omenjeni dejavniki, ki prizadevajo gorska okolja kot celoto. Tako prekomerno izkoriščanje pa je po drugi strani izjemno problematično na nekaterih znanih krajih na svetu, kot na primer v baznih taborih v bližini najvišjih gora, po najbolj priljubljenih poteh trekerjev in planin-

Opravičilo

V prejšnji, 10., oktobrski številki Planinskega vestnika je prišlo na 2. strani ovitka do napake: avtor naslovne fotografije "Lepo Špičje izpred Kugyjevega spomenika nad Trento" ni Igor Maher, kot je natisnjeno, ampak Igor Modic, ki se mu zaradi napake, do katere je seveda prišlo nenamerno, iskreno opravičujemo.

Uredništvo

cev ter skalnih previsih in pečinah, ki jih radi obiskujejo alpinisti, ornitologi in botaniki.

12. UIAA je prepričana, da lahko planinci najbolje izpolnjujejo svoje obveznosti do okolja, prispevajo k ohranjanju gorskega sveta in pomagajo tamkajšnjim krajem v obliki procesa integracije. Ključne zahteve, ki zagotavljajo uspešno združevanje okoljevarstvenih potreb s potrebami planincev, so:

12.1 Prepričati ljudi, ki odločajo, da so gore in tam živeči ljudje pomembni in da planinarjenje kot dejavnost zasluži največjo mero pozornosti.

12.2. Razširjanje misli, da je prost dostop, ki se koristi z veliko mero odgovornosti, bistven element gorništvu, pogosto povezan s fizičnimi in duševnimi napor, tveganjem in nevarnostmi ter relativnim pomanjkanjem pravil in predpisov za planince.

12.3 Zavest o tem, da je popotovanje po lepih pokrajinah bistven element mnogih gorniških doživetij in da se zato planinci morajo po svojih najboljših močeh truditi, da ostanejo ti kraji lepi.

12.4. Razvijanje in propagiranje gorniških tehnik, ki najmanj obremenjujejo okolje, vključno z uporabo materialov, ki jih je mogoče ponovno uporabiti, ter načinov potovanja in transporta, ki najmanj onesnažujejo okolje in prispevajo k varčni porabi fosilnih goriv.

12.5. Podpora ustanavljanju zaščitenih območij, kot, na primer, narodnih parkov in rezervatov, čuvanje gorskih rastlin, živali ter pokrajine kot celote, pod pogojem, da so ta deležna uspešnega upravljanja, da so dobro prilagojena interesom tamkajšnjih prebivalcev in imajo posluš za potrebe planincev.

12.6. Podpora, kjer je potrebno, sprejemanju predpi-

sov, ki so združljivi z interesi planincev in ki jih je mogoče pravično uveljavljati, po možnosti v obliki prostovoljnih dogovorov.

12.7. Podpora pravičnim ukrepom, ki planincem omogočajo, da neposredno prispevajo h gospodarski uspešnosti in skrbi za okolje v gorskih naseljih s pomočjo dogovorov o prispevkih in obliki taks in vstopnin, z nakupi blaga ali s plačevanjem storitev domačinom.

12.8. Podpora izobraževalnemu delu, ki veča razumevanje za značilnosti in izrabe gorskih okolij.

12.9. Zavzemanje za posvetovanja med planinskimi zvezami in organizacijami, ki zastopajo skupine prebivalcev, vladami in mednarodnimi organizacijami o smernicah glede uporabe zemljišč, energetske in transportne politike, ki zadeva gorske predele.

12.10. Razvijanje sodelovanja med planinskimi organizacijami in drugimi organizacijami, ki se zavzemajo za zaščito ter smotno in ozaveščeno uporabo gorskega okolja.

13. Te ključne zahteve definirajo področja delovanja naravovarstvene politike UIAA in naj bodo izhodišče članicam federacije pri promoviranju gorniških dejavnosti, ki upoštevajo najpomembnejše naravovarstvene vidike.

Dave Morris, 16. novembra 1996

Viri:

1. Resolucija IUCN 1996
2. Deklaracija CIO o športu in okolju
3. Lutzova listina Matsumato
4. Katmandujška deklaracija
5. Resolucija o zračnem prometu/hrupu
6. Načrt o odpadkih
7. Capetownsko poročilo
8. Listina o smučarskem alpinizmu
9. Politika tekmovalnega plezanja
10. Pravidnik o gorskem kolesarjenju

VISOKE PRISTOJBINE ZA NAJVIŠJE VRHOVE HIMALAJE IN KARAKORUMA

DRAGI VZPONI NA HIMALAJSKE VIŠAVE

Vse več planincev (in alpinistov) se odloča za trekinge in plezanje po najvišjih pogorjih sveta, predvsem še po Himalaji in njenih obrobjih; najvišje gore sveta imajo pač svoj zapeljiv čar. To vedno bolj izkoriščajo države, kjer stojijo te gore in ta pogorja, ki za dostope na po-bočja in vrhove zahtevajo vedno več denarja.

Ena od redkih dežel, ki ima najvišje gore sveta in ki z njimi (še) noče služiti, je Butan, kajti gorništvu je tam načelno prepovedano, saj je tamkajšnja kraljevska vlada leta 1994 prepovedala dostop na skoraj vse gorske vrhove. To prepoved so leto dni pozneje še razširili, tako da je zdaj mogoče tja organizirati odpravo edinole prek posebnih lokalnih stikov.

ZMERNE CENE NA KITAJSKEM IN V INDIJI

Vse več je alpinističnih in trekingških odprav na Kitajsko, kjer so zadnja leta uredili infrastrukturo. Organizacija je tam pač kitajska: od prihoda v državo do odhoda iz nje ima vsako skupino na skrbi tamkajšnja planinska zveza. Cene za prevoze, oskrbo itd. določa in nadzoruje oblast.

Tiste evropske organizacije, ki pogosteje organizirajo odprave in trekinge na Kitajsko, posebej opozarjajo na nekatere reči, ki naj bi jih organizatorji bodočih odprav upoštevali.

Pomembno je odlično znanje angleškega jezika, kajti največ težav nastaja tam zaradi težav pri komuniciranju z uradništvom.

Vsaka odprava ali skupina mora imeti s seboj podpisan protokol, v katerem so navedene vse plačane storitve.

Nekatere planinske skupine in predvsem odprave so v preteklosti prišle na kitajsko ozemlje ilegalno iz Nepala. Takšne prekrške zdaj izredno strogo kaznujejo, celo z zaporom.

V primerjavi s taksami v Nepalju so takse na Kitajskem (v Tibetu) nizke. Tako stane odprava na Čomolungmo (Mount Everest) 5000 ameriških dolarjev, na Šišopangmo (Čo Oju) 3000, na ostale vrhove nad 8000 metrov 1760, na gore, visoke od 7000 do 7999 metrov, 1080, na šesttisočake 700 in na gore, nižje od 6000 metrov, 30 ameriških dolarjev na gornika. Cene veljajo za skupine z največ 11 gorniki.